

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:
ОКОРОКОВА В. В. ОБРАЗ НОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ПОСТМОДЕРНУ
ТА ФОРМИ ЙОГО МОДЕЛЮВАННЯ. ОДЕСА, 2018.**

Трансформаційні процеси, що охопили сучасне суспільство, торкаються всіх сфер соціального буття людини. Постмодерна культура надала поштовх змін у світосприйнятті, світогляді людини і суспільства в цілому, те, що сприймалося та зводилося в ранг парадигми в модерну добу, з другої половини ХХ століття відкидається як таке. Нове світовідчуття виступило проти оптимістичної віри в технології, у можливість передбачення майбутнього, у позитивні перспективи розвитку світу. Людина починає відчувати, що віднині сама відповідає за своє буття, і це визначає її головну цінність життя, формує образ соціальної реальності як відбиток довкілля у свідомості.

У зв'язку із цим виникають питання про можливість зміни довкілля, футуристичні погляди, які підживлюють необхідність моделювання майбутнього, тобто створення моделі образу нової соціальної реальності як його альтернативи. Відтак, питання актуальності є безумовним, оскільки проблематика монографії розкриває ті процеси, які переживає нинішнє суспільство.

Важливо підкреслити при цьому, що автор досить правильно звертає увагу на необхідність уживання для постмодерної культури поняття не просто соціальної реальності, а "нової" соціальної реальності, яку визначає як образ нової соціальної реальності, яка є формою пізнання навколишньої дійсності, орієнтованою на динаміку змін соціальних процесів як їх альтернатива. Саме прогностичність образу спрямована на конструювання соціальної реальності спочатку як уявного конструкту, потім як проекту зі створення моделі для його реалізації в соціальній дійсності.

Необхідно відмітити, що структура монографії дозволяє провести логічний ланцюжок від визначення природи образу нової соціальної реальності в першому розділі, проведення гносеологічного аналізу моделювання вказаного образу в постмодерністському суспільстві в другому розділі, до визначення його онтологічних засад у третьому розділі, антропологічного акценту в четвертому розділі та представлення тих форм моделювання, які в сучасній культурі є найбільш вираженими (п'ятий розділ). На наш погляд, побудована за такою логікою робота дозволяє виявити онтологічні і гносеологічні підвалини образу нової соціальної реальності, виявити його форму репрезентації в сучасному інформаційному середовищі.

Особливе значення має другий розділ, у якому подана експлікація моделювання як методу пізнання соціальної реальності. Досліджуючи його різновиди, автор доходить висновку, що домінуючим способом моделювання образу нової соціальної реальності в сучасному суспільстві є візуальність, яку підтримують комп'ютерні технології. Тому віртуальна реальність розуміється як візуальна модель, яка сприймається за допомогою відчуттів. Та головне при цьому, стверджує автор, що віртуалізація сучасного суспільства розглядається як спосіб моделювання соціальної реальності, спрямований на заміщення реальності візуальною моделлю з властивостями реальності. Моделлю тут виступає образ (симулякр), що є структурним компонентом гіперпростору, який дає необмежені можливості репрезентації моделі в штучному середовищі. Безперечно, із цим слід погодитися, адже, дійсно, панування

комп'ютерних технологій у сучасному суспільстві призвело до формування так званого "кліпового мислення". Безкінечні образи (симулякри), які надають нам засоби мас-медіа, Інтернет, формують певне ставлення людини до навколишнього світу, змінюють цінності, впливають на погляди на ту чи іншу подію. Через це візуальність світосприйняття сприяє і втіленню образу нової соціальної реальності у віртуальному середовищі. Інакше кажучи, віртуальність суспільної свідомості, яка притаманна людині, у наш час має своє яскраве вираження за допомогою комп'ютерних технологій. Те, що вважалося до цього часу нездійсненим, фантастичним, сьогодні має можливість бути втіленим як віртуальна модель, якій може бути надано інший часовий характер.

Науково обґрунтованим є використання синергетичного підходу до вивчення постмодерністського моделювання образу нової соціальної реальності. Тут досить доцільно автор звертає увагу на те, що віртуальна модель є складною системою. Процес віртуалізації суспільства тут можна розглядати як певне моделювання нинішнього суспільства, у результаті віртуальне суспільство постає як модель. Синергетична технологія є незмінною при цьому, адже моделювання припускає наявність стадії хаосу, що, у свою чергу, мотивує суспільство до винайдення нової моделі соціальних відносин.

Через це стає зрозумілим акцент автора саме на віртуальному моделюванні, яке пронизує подальші розділи монографії. Віртуальна реальність тут розглядається як постмодерністська модель образу нової соціальної реальності. У монографії наведено риси як віртуального моделювання, так і віртуальної моделі.

Схвальним, на наш погляд, також є звернення В. В. О कोरोкової до антропологічних рис постмодерністського моделювання образу нової соціальної реальності. Використання трансгуманістичного підходу дозволило виявити проблему людини майбутнього, "постлюдини", яка звільнена від тих проблемних питань, які в наш час залишаються невирішеними (наприклад імморалізм). Постлюдина як образ нової людини майбутнього трансгуманістами зображується як абсолютно відмінна від сучасної людини, для якої проблема фізичної смерті вже не виступає головною перешкодою.

Наукову новизну також представляють і форми моделювання, яким присвячений п'ятий, завершальний, розділ. Серед останніх виокремлено мікронації, комп'ютерні ігри та кінопростір. Автор влучно зауважує, що кожна із зазначених форм є моделлю, причому зберігається її зв'язок зі своїм прототипом (сучасним суспільством). Віртуальні спільноти, кібер-держави імітують реальну соціально-політичну систему і, як модель, мають свою певну відмінність.

Таким чином, монографія В. В. О कोरोкової привертає увагу своєю актуальністю, новизною теоретичної бази дослідження, приваблює багатоаспектністю, логікою й послідовністю викладу матеріалу.

В. І. Полянська,
*доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри філософії,
Николаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського*